

Συνάντηση με τον προϊστάμενο της Βιβλιοθήκης Γιάννη Κλαψόπουλο, 6 Ιουνίου 2007

Η συνάντηση του Δ.Σ. του Ενιαίου Συλλόγου Διδασκόντων με τον Γιάννη Κλαψόπουλο, προϊστάμενο της Βιβλιοθήκης του ΠΘ, πραγματοποιήθηκε την 6^η Ιουνίου. Η συνάντηση αυτή εντάσσεται σε μια σειρά πρωτοβουλιών που παίρνει ο Σύλλογος για το άνοιγμα ενός διαλόγου με τη διοίκηση και τα Τμήματα του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας για τα βασικά θέματα λειτουργίας και ανάπτυξης του ιδρύματος.

Η συζήτηση για την βιβλιοθήκη ήταν αναλυτική και κάλυψε μια σειρά θεμάτων που αφορούν στη λειτουργία του κεντρικού κτηρίου και των παραρτημάτων της βιβλιοθήκης:

- Λειτουργία των κτηριακών εγκαταστάσεων
- Εξοπλισμός
- Διαδικασία παραγγελιών, αρχειοθέτησης και τοποθέτησης στα ράφια του έντυπου και οπτικοακουστικού υλικού
- Δυνατότητες χρηματοδότησης
- Υπάρχον δυναμικό και στρατηγική ανάπτυξης

Ακολουθεί αναλυτική παρουσίαση των θεμάτων που συζητήθηκαν:

Κτηριακές εγκαταστάσεις και εξοπλισμός της Βιβλιοθήκης

Η συζήτηση για τις κτηριακές εγκαταστάσεις εστιάστηκε κυρίως στο κεντρικό κτήριο, στην οδό Δημητριάδος του Βόλου, καθώς αντιμετωπίζει ιδιαίτερα προβλήματα μετά από έντονες βροχοπτώσεις.

Κεντρικό κτήριο και κίνδυνος πλημμύρας υπογείου και ισόγειου

Η είσοδος του κτηρίου είναι χαμηλότερη από το επίπεδο των πλαϊνών δρόμων. Όταν βρέχει πολύ, τα φρεάτια του Δήμου δεν επαρκούν για την αποχέτευση των υδάτων και τα νερά πλημμυρίζουν ισόγειο και υπόγειο. Στη μεγάλη πλημμύρα του φετινού χειμώνα λάσπη 40 εκατοστών κάλυψε το υπόγειο και το ισόγειο του κεντρικού κτηρίου. Στις πρόσφατες βροχοπτώσεις το πρόβλημα αντιμετωπίστηκε προσωρινά με την εγκατάσταση 4 επιπλέον αντλιών για την άντληση των νερών.

Ως μόνιμη λύση θα πρέπει να συνδυαστεί η τοποθέτηση πρόσθετων αντλιών με την κατασκευή πρόσθετων φρεατίων από το Δήμο και την οριστική λύση της διαμόρφωσης της εισόδου του κτηρίου. Η Τεχνική Υπηρεσία του ΠΘ δεν έχει δώσει ακόμη οριστική λύση του προβλήματος.

Θα πρέπει η διοίκηση του ΠΘ σε συνεργασία με την Τεχνική Υπηρεσία να συνεννοηθεί με το Δήμο για τα φρεάτια απορροής των νερών της βροχής και να σχεδιαστεί και να υλοποιηθεί μόνιμη λύση διαμόρφωσης της εισόδου του κεντρικού κτηρίου.

Το πρόβλημα διακοπής ρεύματος που παρουσιάστηκε στη διάρκεια βροχοπτώσεων επιλύθηκε.

Δίκτυο.

Το δίκτυο επικοινωνίας της βιβλιοθήκης έχει χαμηλή ταχύτητα. Επίσης υπάρχει πρόβλημα στη σύνδεση με το κτήριο της Χωροταξίας με αποτέλεσμα μόνο το 25% του εκπεμπόμενου σήματος να φθάνει στη Βιβλιοθήκη και να μην υπάρχει δυνατότητα λειτουργίας τηλε-διασκέψεων.

Υπολογιστές πρόσβασης στον κατάλογο της Βιβλιοθήκης.

Τον τελευταίο καιρό, στο κεντρικό κτήριο λειτουργούν ελάχιστοι από τους υπολογιστές πρόσβασης στον κατάλογο της βιβλιοθήκης. Βασική αιτία αποτελεί η κακή χρήση εκ μέρους κάποιων φοιτητών, οι οποίοι κατεβάζουν προγράμματα από το διαδίκτυο και μπλοκάρουν τους υπολογιστές με προσωπικούς κωδικούς ώστε να μη μπορούν να χρησιμοποιηθούν από άλλο χρήστη.

Αυτό το πρόβλημα αναμένεται να λυθεί σύντομα με την εγκατάσταση υπολογιστών που θα λειτουργούν μόνο ως τερματικά με δυνατότητα αναζήτησης και αποθήκευσης των αποτελεσμάτων.

Δευτερεύον πρόβλημα αποτελεί η χρήση των υπολογιστών του Εργαστηρίου υπολογιστών από νέους της πόλης, που το χρησιμοποιούν ως δωρεάν Ίντερνετ καφέ.

Πρόσβαση στη Βιβλιοθήκη

Το προσωπικό της βιβλιοθήκης μελετά τη δυνατότητα ελέγχου της εισόδου στο κεντρικό κτήριο με κάρτα εισόδου. Οι εξωτερικοί χρήστες μπορεί να μπαίνουν με έκδοση ημερήσιας κάρτας.

Για την ανάπτυξη του συστήματος πρόσβασης θα πρέπει να συνυπολογιστεί ο δημόσιος χαρακτήρας του χώρου ώστε να μη μουν φραγμοί στην ελεύθερη πρόσβαση των πολιτών της πόλης.

Μέσα από τη συζήτηση προέκυψε ένα πιο σοβαρό πρόβλημα που αφορά το θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας των χώρων της βιβλιοθήκης. Το προσωπικό της βιβλιοθήκης θεωρεί πως δεν είναι αρμόδιο για την επιτήρηση του χώρου (π.χ. αν τηρούνται οι κανόνες σχετικά με το κάπνισμα, χρήση κινητών τηλεφώνων, φαγητού). Την φύλαξη και την καθαριότητα των χώρων έχει αναλάβει ιδιωτική εταιρεία. Στη διάρκεια όμως της ημέρας χρειάζεται φύλακα κάνουν οι καθαρίστριες.

Χρήση της βιβλιοθήκης από τους φοιτητές

Η γενική εντύπωση είναι πως η χρήση της βιβλιοθήκης από τους φοιτητές είναι σχετικά μικρή. Στην αρχή κάθε ακαδημαϊκού έτους η βιβλιοθήκη οργανώνει σεμινάρια χρήσης της βιβλιοθήκης που απευθύνονται προς τους πρωτοετείς φοιτητές. Η διοίκηση της βιβλιοθήκης σκέπτεται την οργάνωση αντίστοιχων σεμιναρίων για τους διδάσκοντες.

Δημιουργία καντίνας

Μέσα στο καλοκαίρι προβλέπεται η έναρξη λειτουργίας καντίνας στον επάνω όροφο. Η λειτουργία της καντίνας αναμένεται να συμβάλλει στο ζωντάνεμα του χώρου της Βιβλιοθήκης.

Εξοπλισμός.

Ο εξοπλισμός της βιβλιοθήκης αφορά κυρίως ράφια, φωτοτυπικά μηχανήματα και υπολογιστές για όλα τα παραρτήματα.

Βασικό πρόβλημα αποτελεί η μη ύπαρξη ετήσιου προϋπολογισμού για τον εξοπλισμό της Βιβλιοθήκης. Υπάρχουν άμεσες ανάγκες σε εξοπλισμό, ιδίως σε υπολογιστές και φωτοτυπικά (τα υπάρχοντα έχουν ήδη 12 χρόνια χρήσης).

Μέχρι σήμερα ο εξοπλισμός εξασφαλίζεται μέσα από τα προγράμματα ΕΠΕΑΕΚ. Ενδεχομένως μπορούν να γίνουν σύντομα κάποιες αγορές από ένα κονδύλι 200.000 Ευρώ (προκαταβολή για το ΕΠΕΑΕΚ που παραχώρησε η Επιτροπή Ερευνών και δεν το θέλει πίσω). Όμως η έλλειψη προϋπολογισμού για εξοπλισμό είναι δομικό πρόβλημα και πρέπει να αντιμετωπισθεί.

Παραγγελίες βιβλίων.

Οι παραγγελίες έντυπου και άλλου υλικού μπορούν να γίνουν μόνο μέσα από μειοδοτικό διαγωνισμό. Ο τελευταίος έγινε τον Οκτώβριο 2006. Μετά την κατακύρωση του διαγωνισμού, τα βιβλία έρχονται συνήθως σε μερικές εβδομάδες ή το πολύ σε 1-2 μήνες. Βασικό πρόβλημα του συστήματος αυτού είναι πως ο μειοδότης, έχοντας κάνει πολύ μεγάλη έκπτωση (20-30%), παραγγέλνει μόνο από μεγάλους εκδοτικούς οίκους και συνήθως από τον αγγλοσαξωνικό χώρο. Κατά συνέπεια δεν αναζητά:

- τα «δύσκολα» (τα πιο δυσεύρετα βιβλία και τα εξαντλημένα βιβλία από τους ειδικούς προμηθευτές).
- Βιβλία σε άλλες γλώσσες
- Βιβλία μικρών εκδοτών
- Οπτικοακουστικό υλικό (βίντεο, πολυμέσα, ηχητικά ντοκουμέντα)

Το πρόβλημα εδώ είναι και πάλι το θεσμικό πλαίσιο. Η βιβλιοθήκη δεν έχει αυτονομία για να μπορεί να προβεί μόνη της στην αναζήτηση και παραγγελία βιβλίων που δεν φέρνει ο προμηθευτής. Μια προσωρινή λύση θα ήταν να παραχωρηθεί ένα σχετικό μικρό κονδύλι 15 000 έως 40 000 Ευρώ από την Επιτροπή Ερευνών για την αυτόνομη αναζήτηση δυσεύρετων βιβλίων. Είναι ένα αίτημα που ζητάει η Βιβλιοθήκη εδώ και 2 χρόνια, ίσως θα μπορούσε να εγκριθεί φέτος.

Χρηματοδότηση

Ένα άλλο θεσμικό πρόβλημα είναι το ιδιαίτερα χαμηλό ποσό του κονδυλίου για την παραγγελία βιβλίων. Φαίνεται να είναι από τα χαμηλότερα σ' όλη την Ελλάδα (το ΠΘ χρηματοδοτεί την αγορά βιβλίων με 300 000 ευρώ το χρόνο, ενώ ενδεικτικά αναφέρουμε το πανεπιστήμιο Ιωαννίνων που δίνει αντίστοιχο κονδύλι 1 000 000 ευρώ).

Εφέτος η Βιβλιοθήκη διαθέτει ένα πρόσθετο κονδύλι 300 000 ευρώ, οπότε το συνολικό ποσό ανέρχεται στις 600 000.

Κατηγορίες υλικού

Φαίνεται πως υπάρχουν σημαντικές διαφοροποιήσεις στην αντιμετώπιση της βιβλιοθήκης από τα διάφορα Τμήματα του ΠΘ. Για παράδειγμα, η Ιατρική και η πλειοψηφία της Πολυτεχνικής Σχολής δίνουν μεγαλύτερη έμφαση στα βιβλία και περιοδικά που αφορούν τους διδάσκοντες και τους μεταπτυχιακούς φοιτητές και

λιγότερη στους προπτυχιακούς φοιτητές και το πρόγραμμα σπουδών. Επίσης πολλοί διδάσκοντες δίνουν μεγαλύτερη έμφαση στο ψηφιακό υλικό (περιοδικά, άρθρα). Ιδιαίτερη έμφαση στο έντυπο υλικό δίνουν μόνο τα Τμήματα ανθρωπιστικών σπουδών (ΙΑΚΑ, Παιδαγωγικά Τμήματα) και το Τμήμα Αρχιτεκτόνων.

Αρχειοθέτηση και τοποθέτηση στα ράφια

Υπάρχει μια γενική εντύπωση καθυστέρησης στην καταλογογράφηση του έντυπου υλικού και στην τοποθέτηση στα ράφια. Ο Γ. Κλαψόπουλος ανέφερε πως η καθυστέρηση οφείλεται στις άδειες εγκυμοσύνης 2 από τα 5 άτομα που ασχολούνται με την καταλογογράφηση.

Η κατάσταση έχει βελτιωθεί καθώς επέστρεψαν οι 2 υπάλληλοι και σύντομα θα προσληφθεί ένα πρόσθετο άτομο, οπότε θα υπάρχουν πλέον 6 υπάλληλοι για την καταλογογράφηση.

Για τα τυχόν λάθη που εντοπίζονται στην καταλογογράφηση πρέπει να ενημερώνουμε τακτικά τον Κλαψόπουλο. Υπάρχει επίσης και ένα link στην ιστοσελίδα της βιβλιοθήκης που μπορεί να χρησιμοποιηθεί για το σκοπό αυτό.

Κατηγορίες βιβλίων (αγορά και δωρεές)

Σύμφωνα με τη σημερινή αντίληψη στη βιβλιοθήκη υπάρχουν δύο κατηγορίες βιβλίων:

- αυτά που προέρχονται από αγορές
- τα βιβλία από δωρεές

Τα βιβλία που αγοράζονται έχουν τελικό προορισμό τα ράφια.

Τα βιβλία από δωρεές κατευθύνονται στο υπόγειο.

Στη τελευταία κατηγορία των δωρεών εντάσσονται:

- τα βιβλία που προέρχονται από δωρεές προσώπων ή φορέων προς το πανεπιστήμιο
- τα βιβλία που μοιράζονται δωρεάν στους φοιτητές ανά μάθημα και περισσεύουν
- τα βιβλία από συνέδρια, κλπ που διδάσκοντες του ΠΘ δίνουν στη βιβλιοθήκη για άμεση χρήση από τους φοιτητές.

Το προβλήματα που εντοπίζονται στην αντιμετώπιση αυτή είναι δύο ειδών:

- Τα βιβλία που μοιράζονται στους φοιτητές και τα βιβλία που «δωρίζουν» οι διδάσκοντες τοποθετούνται στο υπόγειο και όχι στα ράφια για άμεση χρήση.
- Δεν υπάρχει σαφής πολιτική ανάπτυξης και εμπλουτισμού της βιβλιοθήκης με σημαντικές ιδιωτικές συλλογές.

Αποθήκευση και ένταξη στη βιβλιοθήκη των δωρεών.

Υπάρχει πρόβλημα χώρου για την αποθήκευση δωρεών. Η Βιβλιοθήκη προσανατολίζεται στη λύση να μην γίνουν δεκτές άλλες δωρεές από ιδιώτες λόγω μη επάρκειας των υφιστάμενων χώρων. Όμως δεν θα πρέπει να προσαρμόζεται η απόκτηση των δωρεών στο υπάρχον δυναμικό των χώρων αλλά η απόκτηση χώρων σε μια δυναμική πολιτική ανάπτυξης της βιβλιοθήκης.

Θετικό στοιχείο αποτελεί η καταγραφή του συνόλου των 40.000 τόμων από δωρεές, οι οποίοι βρίσκονται σε ράφια στο υπόγειο και θα είναι προσβάσιμοι τοπικά και όχι

για δανεισμό. Σύντομα θα δημοσιευτεί στην ιστοσελίδα ένας πίνακας Excel με τα βιβλία αυτά. Θα πρέπει επίσης να γίνει, σε συνεργασία με τα Τμήματα του ΠΘ, μια επιλογή υλικού που πρέπει να τοποθετηθεί στα ράφια.

Πρόβλημα επίσης υπάρχει με τμήμα του Αρχείου Ματσάγγου, το οποίο είναι στο υπόγειο και χρειάζεται επείγοντως απεντόμωση και συντήρηση. Υπάρχει άμεση ανάγκη απομάκρυνσης και πιθανόν να πρέπει να μεταφερθεί σε άδειο κτήριο στο Φυτόκο ή κάπου αλλού.

Γενικότερα, το πρόβλημα της καταλογογράφησης δωρεών μπορεί να τακτοποιηθεί με την προσωρινή πρόσληψη πρόσθετου προσωπικού και η αποθήκευσή του με την ενοικίαση κτηρίου.

Μελλοντική επέκταση της Βιβλιοθήκης.

Ο Γ.Κλαυσόπουλος ανέφερε πως η σημερινή πληρότητα ραφιών έχει φθάσει το 70% του συνολικού δυναμικού. Υπάρχει δηλαδή χώρος ακόμα για 15-20.000 βιβλία. Με τον σημερινό ρυθμό ανάπτυξης, εκτιμάται πως σε περίπου 10 χρόνια θα χρειαστεί η κατασκευή ή απόκτηση νέου κτιρίου.

Επιτροπή Βιβλιοθήκης

Η Επιτροπή Βιβλιοθήκης συγκαλείται από τον προϊστάμενο της βιβλιοθήκης 1-2 φορές το χρόνο και ασχολείται κυρίως με την κατανομή του προϋπολογισμού στα Τμήματα.

Για τα περισσότερα από τα παραπάνω προβλήματα ο προϊστάμενος της βιβλιοθήκης Γ.Κλαυσόπουλος έχει ενημερώσει τη διοίκηση με σειρά επιστολών. Ενημέρωση της διοίκησης έχει γίνει και από την Επιτροπή βιβλιοθήκης.

ΘΕΜΑΤΑ ΠΡΟΣ ΣΥΖΗΤΗΣΗ

Στρατηγική ανάπτυξης της Βιβλιοθήκης

Είναι γενικά αποδεκτό πως μια πλούσια και σωστά οργανωμένη βιβλιοθήκη αποτελεί τη ραχοκοκαλιά ανάπτυξης ενός πανεπιστημίου. Με δεδομένο πως η υπάρχουσα βιβλιοθήκη είναι σχετικά περιορισμένη και η ετήσια δαπάνη αγορών είναι ανεπαρκής για ένα πανεπιστήμιο σε ανάπτυξη, πιστεύουμε πως πρέπει να ληφθούν μια σειρά μέτρων:

Η βιβλιοθήκη του ΠΘ θα πρέπει να εμπλουτιστεί και να αναπτυχθεί με παράλληλη προσπάθεια από την διοίκηση του πανεπιστημίου, την επιτροπή βιβλιοθήκης, τα Τμήματα και το σύλλογο διδασκόντων.

Θα πρέπει επίσης να αναβαθμιστεί η λειτουργία της Επιτροπής Βιβλιοθήκης και να χαράξει μια στρατηγική ανάπτυξης της βιβλιοθήκης:

- Ισορροπία ψηφιακής και έντυπης βιβλιοθήκης
- Αλλαγή αντιμετώπισης των δωρεών.
- Εξεύρεση χώρων για την αποθήκευση των δωρεών
- Καταγραφή των ειδικοτήτων του προσωπικού και ενίσχυσή του

- Άμεση αύξηση χρηματοδότησης αγορών εκπαιδευτικού υλικού και εξοπλισμού (ένταξη στο Πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων).
- Δυνατότητα επέκτασης ωραρίου λειτουργίας (ανοίγματος βιβλιοθήκης και το Σάββατο)
- Εξασφάλιση εποπτείας και φύλαξης των χώρων της Βιβλιοθήκης

Ειδικά για τις δωρεές δεν θα πρέπει να θεωρούνται βάρος και πρόβλημα αλλά να επιδιώκονται, να ιεραρχούνται με τη βοήθεια των Τμημάτων και να αποτελέσουν μοχλό ανάπτυξης της βιβλιοθήκης.

Επίσης θα πρέπει να αλλάξει η νοοτροπία πως ότι χρησιμοποιείται από λίγους χρήστες ή σε αραιά διαστήματα θεωρείται περιττό.

Να βρεθεί λύση για τις παραγγελίες δύσκολων και εξαντλημένων βιβλίων και τις παραγγελίες οπτικοακουστικού υλικού. Θα πρέπει να επιδιωχθεί άμεσα:

- η διάθεση από την ΕΕ του ποσού των 200 000 για ανανέωση και αγορά εξοπλισμού
- να ζητηθεί από την ΕΕ η διάθεση κονδυλίου για τις δύσκολες αγορές μέχρι να βρεθεί οριστική λύση.

Θα πρέπει να εξασφαλιστεί η ψηφιακή πρόσβαση σε παλαιότερα τεύχη περιοδικών.

Αναβάθμιση υπηρεσιών και εξυπηρέτησης

Καλό θα ήταν να σχεδιαστεί και να εκδοθεί ενημερωτικό φυλλάδιο για τη χρήση της βιβλιοθήκης (που βρίσκονται οι θεματικές ενότητες και οι αντίστοιχοι κωδικοί, ειδικές υπηρεσίες, κλπ). Θα μπορούσε να εκδοθεί και σε ηλεκτρονική μορφή (CD-ROM) και να μοιράζεται στους φοιτητές.

Να δημιουργηθούν προγράμματα εκπαίδευσης των διδασκόντων στη χρήση της βιβλιοθήκης και τις προσφερόμενες υπηρεσίες.

Θα πρέπει να μελετηθούν τα βιβλία των δωρεών και να γίνει μια αρχική επιλογή για τη μεταφορά τμήματος των βιβλίων αυτών στα ράφια.

Συντήρηση κτηρίων και επέκταση βιβλιοθήκης

Άμεση αντιμετώπιση των κτηριακών προβλημάτων (λύση προβλήματος πλημμυρίσματος κεντρικού κτηρίου, συντήρηση υπαρχόντων κτηρίων, σχεδιασμός για το μέλλον)

Θα πρέπει ήδη να ξεκινήσει μελέτη επέκτασης της βιβλιοθήκης και μελέτη νέου κτηρίου στο διπλανό οικόπεδο που ανήκει στο ΠΘ.